

Trgovinska in obrtna zbornica.

Trgovinska in obrtna zbornica v Ljubljani imela je dne 28. maja t. l. redno sejo pod predsedstvom g. zborničnega predsednika Josipa Kušarja in v navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. dvornega svetnika g. Rudolfa grofa Chorinskega. Seje udeležili so se naslednji gospodje zborniki: Ivan Baumgartner, Oroslov Dolenec, Iv. Nep. Horak (podpredsednik), Vekoslav Jenko, Anton Klein, Franc Kollmann, Mihael Pakič, Ivan Perdan, Vaso Petričič, Josip Ribič, Jarnej Žitnik in Fr. Ksav. Souvan.

Gospod zbornični predsednik izjavi, da je za sklepčnost dovoljno število zborničnih članov navzočnih, otvori sejo ter imenuje overovatelja zapisnika gospoda Iv. Perdana in Jarneja Žitnika.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Gospod zbornični tajnik poroča, da je zbornici došel od c. kr. deželne vlade naslednji dopis: Po ukazu vis. c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 26. novembra l. 1885., št. 37.162, so v slednjem času temu ministerstvu opetovano došle od trgovcev prošnje, naj bi po analogiji v §. 14 zakona z dne 15. marca 1883. l., drž. zak. št. 39 za rokodelske obrte vpeljanega dokaza sposobnosti bil tudi nastop trgovskega obrta zavisen od dokaza sposobnosti.

Te želje so se izražale posebno tudi pri prvem splošnem shodu avstrijskih trgovcev na Dunaji dne 14., 15. in 16. avgusta 1884. l.; sestavile so se v resolucijo, katera se je predložila tudi obema zbornicama državnega zbora.

Od takrat so enaki predlogi in resolucije vladi došle tudi od trgovskih društev ter trgovinskih in obrtnih zbornic.

Ti predlogi in resolucije pa so v mnogem oziru pomanjkljive in nejasne in manjka jim one natančnosti, katere je treba, da se ta važna zadeva prav spozna.

Visoko c. kr. trgovinsko ministerstvo je toraj sporazumno z vis. c. kr. ministerstvom za notranje zadeve ukrenilo, da se, predno so konečno sklepa o tem, če bi vlada mogla zastopati te želje na zakonodavni podlagi, vršijo predpoizvedbe; namen teh predpoizvedeb bi bil, da so natanko določijo dotične želje trgovskega stanja.

Zaradi tega se je napravila vprašalna pola, katera obsega določena vprašanja o dokazu sposobnosti pri trgovskem obrtu in druge s temi v zvezi stoječe točke. Vsled gori navedenega ukaza dobila je zbornica dva iztisa te vprašalne pole, da na stavljena vprašanja kolikor možno natanko odgovori.

Da bi izvedela, kako mislijo udeleženi krogi o tej zadevi, obrnila se je zbornica do gremija trgovcev v Ljubljani, potem do zadrug trgovskih obrtov v političnih okrajih Logatec, Radoljica in Kamnik in do občinskih uradov v Kranji, Loki, Rudolfovem, na Krškem, na Vrhniki, v Postojini in Kočevji s prošnjo, naj izrečejo o tej zadevi svoje mnenje ter odgovorijo na omenjena vprašanja.

Iz došlih poročil se razvidi, da so udeleženi krogi po deželi za to, da se uvede dokaz sposobnosti, kajti na vprašanje: „Je li za nastop vsakega trgovskega obrta treba dokazati sposobnost?“ odgovorilo se je v sedmih poročilih z „ne“ in v dveh z „da“; na vprašanje: „Je li treba samo za posamične vrste trgovskih obrtov dokazati sposobnost?“ odgovorilo se je v sedmih poročilih z „da“. Na vprašanje: „Ali naj ostane dokaz sposobnosti omejen samo na one trgovske obrte, katere izvršujejo protokolirani trgovci?“ odgovorilo še je v sedmih poročilih z „ne“, v dveh pa tako, da naj ostane dokaz spo-

sobnosti omejen samo na one trgovske obrte, katere izvršujejo protokolirani trgovci v velikih mestih.

Poročilo o odgovorih na druga vprašanja opusti odsek, ker se ni mogel odločiti, da bi stavil zbornici predlog, naj bi se izrekla za to, da je nastop trgovskega obrta zavisen od dokaza sposobnosti.

Odsek namreč meni, naj se nastop trgovskega obrta ne ovira, kar bi se pa zgodilo, če bi se pa mesto te postavila enaka postavna določba, kakor jo §. 14 zakona z dne 15. marca 1883., drž. zak. št. 39 odreja, zatorej predlaga odsek: „Zbornica naj se izvoli izreči, da za nastop trgovskega obrta ni potreba dokaza sposobnosti.“

Debate o tem predmetu udeležil se je gosp. zbornik Fr. Ksav. Souvan, kateri je predlagal, naj se zbornica izreče za dokaz sposobnosti ter da naj se na posamična vprašanja odgovori v kateri prihodnjih sej. Za predlog g. Souvana govorili so gg.: V. Petričič, Anton Klein, Ivan Nep. Horak, za odsekov predlog pa gosp. Ivan Baumgartner.

Ko je gospod zbornični tajnik nekoliko pojasnil ta predmet in se je na predlog gosp. zbornika M. Pakiča sklenil konec debate, pričelo se je glasovanje in vsprejel se je predlog g. Souvana.

III. Gospod zbornični tajnik poroča o ukazu c. kr. trgovinskega ministerstva z dne 29. septembra 1885. l., št. 31.107. Ta ukaz slôve tako-le:

Vsled resolucije, katero je sklenila poslanska zbornica državnega zbora pri posvetovanji novele k obrtnemu zakonu z dne 15. marca 1883. l. (drž. zak. št. 39) pri §. 39) pri §. 38. namenilo se je trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje zadeve uravnati obseg pod skupnim (kolektivnim) imenom izvrševanih trgovskih obrtov, v kolikor gledé poimenovanja istih o obsegu trgovske pravice morejo nastati dvojbe.

Razen trgovskih obrtov, o katerih je vsled t. u. ukaza z dne 20. septembra 1883. l., št. 25.881, slavna zbornica izrekla uže svoje mnenje, spadajo sem tudi trgovski obrti kramarjev in prteninarjev, trgovina z belo prtenino, z lepotninami (galanterijskim blagom), nürnberškim blagom, trgovina s surovino, trgovina s krojnim blagom (vsakdanjim ali kurentnim in rokodelnim ali manufakturnim blagom), in so se torej tudi za te obrte, osobito s pomočjo dotičnih starejših naredeb sestavili se izkazi, kateri so se doposlali zbornici z vabilom, naj bi se o njih posvetovala in na podlagi od dotičnih zadržug udobljenih izrekov izrekla trgovinskemu ministerstvu utemeljeno mnenje o teh izkazih potom političnega deželnega oblastva.

Pri oddaji tega mnenja je ozir jemati na dejanske razmere trgovske vršbe, kakoršne so v tamošnjem zborničnem okraji nastale.

(Dalje prihodnjič.)

Slovenska Matica

74. odborova seja „Matice Slovenske“

dne 9. oktobra 1886.

Navzočnih 18 odbornikov (od vnanjih g. Svetec) pod predsedstvom prof. J. Marna.

Ker sta zapisnik 73. odborove seje potrdila poverjenika, gg. Kaspret in Kržič, ga vzame odoo brez ugovora na znanje.

Za poverovatelja današnjega zapisnika poprosi predsednik gg. Raiča in Tomšiča.

Najprej se predsednik hvalno spominja umrlega Božidara Raiča, pisatelja in odbornika matičinega odčetka njenega obstanka, ter pové, da je Matica poklonila mu dostojen venec s trakom ter o pogrebu razobesila zastavo, kar odbor blagovoljno odobri. Potem omenja odpovedi g. Murnika, po katerem bi bila imela stopiti po odborovem sklepu v odbor najprej g. Povše in za njim g. dr. Pajek. Ker sta pa ta dva pismeno se odpovedala, povabil se je na nju mesto g. Tomšič, katerega v imenu odbora pozdravlja, izrazujoč željo, naj bi društvo tako krepko podpiral tudi v prihodnje kakor doslej. Dalje naznanja, da se je g. Hribar odpovedal matičinemu odborništvu; mesto njegovo naj se popolni o prihodnjem velikem zboru.

Predsednik o priliki pozdravlja g. dr. Tavčarja za prijazno uslugo, da hoče Matica Slovensko zastopati v vseh njenih pravnih zadevah, in narod slovenski bode mu zato hvaležen.

Dalje osvetljuje razmere pri „Hrvatski Matici“, o katerih je imel osebno priliko prepričati se pri njenem tajniku gospodu Kostrenčiču, pojasnuje, zakaj da „Slovenska Matica“ doslej še ni dobila knjig „Matice Hrvatske“, in dostavi, da ima „Hrvatska Matica“ s poverjeniki in člani pogostokrat iste sitnosti, kakor slovenska. Ker je Slov.-hrvatska slovnica popolnoma pošla in se po njej močno poprašuje, omenja posebne knjige, po kateri bi se morebiti obe Matici zjedini in vzajemno delo na skupne stroške izdali na korist Slovincem in Hrvatom. Dalje pravi, da je Hrvatska Matica izdala pred nedavnim časom knjige za 1885. leto; Slov. Matica jih izdala najpozneje v dveh mesecih za 1886. leto. Z ozirom na životopis o ranjem Cafu v „Letopisu“ 1878. l. in na poročilo o smrti njegovi v „Novicah“ l. 1874. zatrjuje predsednik, da Akademija jugoslavenska njegove literarne zapuščine ni dobila nobene, Slovenska Matica pa le ono, katera je v „Letopisu“ l. 1875. str. 17 omenjena. Spominja se posvetovanja odseka za izdavanje staroslovenskih spominkov in dosedanje usode njegovih nasvetov.

Odbor pritrdi temu, da gratisseksemplarov društvenih knjig ni treba pošiljati političnim listom, ki jih le naznanjajo; pošiljajo naj se kakor doslej nekaterim večjim lepoznavskim časopisom slovanskim.

Odboru se naznani dopis iz odbora pisateljskega društva, naj bi se porabil za Vodnikov spomenik fond, ki ga oskrbljuje Matica, v ta namen, da se s skupnimi močmi Vodniku postavi res primeren spomenik na kakem javnem prostoru v Ljubljani, morebiti pred gimnazijo, in poprošen voli za ta odsek tri odbornike in sicer gg. A. Praprotnika, J. Šumana in dr. J. Zupanca.

Določijo se nagrade pisateljem, kojih rokopisi so že popolnoma ali pa vsaj večinoma tiskani; o drugih nagrade določiti prepusti se književnemu odseku.

Obširnejše poročilo tajnikovo o letošnjih knjigah, o njih natiskavanji, o času, kedaj imajo iziti itd., se vzame brez ugovora na znanje. Isto tako poročilo o došlih ali o obljubljenih rokopisih za prihodnje leto, o katerih naj se še posvetuje in poroča književni odsek.

Poročila o nekaterih gospodarskih zadevah (tiskovne pogodbe, Bambergov račun, stanje o prodaji društvene hiše na Bregu št. 8 itd.) se brez ugovora odobré.

Na znanje se vzame poročilo o delovanju pomnožnega Kopitarjevega odseka ter o uspehih njegovih sklepov iz seje 14. julija t. l. Odsek ima sedaj 7 članov: tri zastopnike „Matice“ (gg. Levec, Praprotnik in dr. Zupanec), tri iz mestnega (gg. Gogala, Petričič in Zupan) ter jednega iz deželnega odbora (g. Murnik).

Pri knjigah za prihodaje leto odbor pritrdi književnemu odseku, naj se iz obresti Tomšič Jurčičeve ustanove razpišete dve svoti a) 100 in b) 200 for. kot častni

darili za najboljši izvirni povesti iz zgodovine ali iz življenja naroda slovenskega.

Nove poverjenike so dobili: Žalec, Beljak, Kršk o, Lašiče, Št. Peter in Mozirje; izpraznjene so: Cirkuč a, Jarenina, Škale, Zavrč, Zgornji Rož in Reka.

Nekateri (vodstvo ljudske šole pri sv. Marku pod Ptujem, bralno društvo v Šempasu, ravnateljstvo narodne knjižnice v Sredci in učitelj Kocbek v Žalci) se zahvaljujejo za podarjene jim knjige; drugim (šolsko vodstvo v Rušah in J. Selič v Pečovji) jih sklene odbor na njih prošnjo darovati. Pri podaritvi založnih knjig je gledati na to, da so ali da imajo postati prošnjiki udje društva.

Skoro polovico poverjenikov je zaradi društvenine ob času, ki je v pravilih za to odločen, bilo treba opomniti, 14 poverjenikov je z odgovori na dolgu. Plačalo je doslej 960 letnikov; od kacij 250 bivših društvenikov je društvenina še pričakovati. Konečni rezultat kaže s precejšnjo gotovostjo na prirastek 70—80 udov v primeri s pretečenim letom.

Povabljeni od „American philosophical society“ v Philadelphiji, sklene Matica stopiti z omenjenim društvom v književno zvezo in na prošnjo odbornika gosp. Raiča dovoli, da se nekaj društvenih knjig daruje marljivim dijakom realke ljubljanske.

Knjižničin prirastek znaša od zadnje seje 266 knjig, zvezkov in časopisov, 207 po darilih, 59 po zamenji, dalje: 185 českih, 53 ruskih in rusinskih, 10 slovenskih, 9 hrvatskih, po 2 poljski, nemški in latinski, po jedna srbska, bolgarska in angleška.

(Konec prihodnjič.)

Politične stvari.

Iz državnega zbora.

V zadnjem listu opisal sem bolj vnanji obraz državnega zbora, danes omeniti je bolj obravnav samih, deloma pa tudi dogodeb, katere enako unanjo stran zborovo zadevajo, kakor tudi oestro značijo sedanji politični položaj.

Obravnave zborove polnile so se dosedaj poglavitno s predlogom, ki zadeva spremembo izvršilnega reda, katere v obče merijo na to, dolžniku posestniku ali rokodelcu v manji meri in primerni obliki nakloniti one polajšave oziroma izjeme in prostosti nasproti upniku, katere uradniki uže uživajo. Pri tem predmetu govorila sta razun družih tudi poslanca Pfeifer in Šuklje, prvi mislil je, da naj bi se hudomušne izvršbe deloma zabranile s tem, da naj bi povračilo izvršilnih stroškov ne imelo prednosti pred vknjiženimi upniki; drugi je predlagal, naj bi se za prihranjenje stroškov večinoma opustilo razglašanje po časnikih, ker je tako razglašanje večinoma brezvspešno, zmiraj drago, in ker po tem škodo trpe upniki in pa kredit sploh.

V petek popoldne se je obravnavala tega predmeta po ostri razpravi med dunajskim poslancem dr. Jaquesem in pa zastopnikom pravosodnega ministerstva svetovalcem Steinbachom končala v drugem branji.

Opazovanje levičarjev kaže, da sicer do sedaj niso zgrešili nobene posebne prilike, zapreke staviti vladi in večini, vendar pa so dosedaj nekako omahovali, ako bi jih vlada potrebovala, da doženo pogodbo z Ogersko, da ji priskočijo. Sicer imamo do sedaj zabeležiti samo tri pomenljivejše izjave levičarjev. Prva bila je interpelacija Heilsbergova iz nemškega kluba zaradi nemško-avstrijske zveze. Na to interpelacijo odgovoril je minister Taaffe minuli petek kratko in jasno, da je naša

Te ose-samice, katere ločijo se od svojega navadnega poznejšega zaroda po velikosti svoji, nahajamo posamezne, na lesnih (osobito jelovih) plankah glodati in tvarino za „osírje“ nabirati ali pa na cvetji sladko roso srkati. Pred vsem pa rade obletavajo cvetoče grmiče bodečega in ivanškega grozdjiča. Z vsako ob tem času vničeno in pokončano oso ali sršenom, pokončana in vničena je bila tudi prec v kalu cela družina poznejšega zaroda njihovega, katera bi sicer mogla se v posledici na tisoče pomnožiti in razviti ter nam v povedanih slučajih zopet iz nova veliko občutne škode napraviti in prizadejati.

Ob času pa, ko nam sadje finih sočnih vrst dozorevati prične, da je pred poškodbo po osah obvarujemo, poiskati nam je njihove „osírje“ ter je potem popolno vničiti s tem, da je ali sežgemo, vtopimo ali kakor si bodi z osami vred pokončamo. To moremo pa z najgotovjim uspehom o mraku zvečer doseči, ko so vse ose uže lepo doma skupaj zbrane in nam nobena škodljivka pobegniti ne more. Svoj namen v povedanem obziru dosežemo pa tudi precej dobro s tem, da na sadne špalirje, kakor tudi na veje posameznih, na prostem stoječih sadnih dreves po več malih, do nad polovice s „šnopsom“, nekoliko z medom ali pa sladkorjem pomešanim, napolnjenih flašic ali skleničic razobesimo. Ose in sršeni prav rade in v obilnem številu v te flaške lezejo, kjer tudi poginejo. Ko se je pa kaka taka flaška uže preveč z osami in sršeni napolnila, ume se samo ob sebi, da jo je treba sprazniti te nesnage, ter jo z zgoraj omenjeno napravljenim „šnopsom“ zopet pravilno napolniti, da se morejo iz nova te grde škodljivke va-njo z uspehom loviti. To so najložeji in do sedaj najbolj znani pripomočki, s katerimi moremo sitne ose z uspehom pokončevati ter se pred škodo, kakoršno bi nam sicer na en ali drug način napravile, vsaj deloma obvarovati.

Ose so pa tudi pravi simbol hudobnih, opravljivih, obrekljivih in lažnjivih jezikov. Bolje, ko je sadje, bolj in grje ga ose razjedó in izdelajo: bolj ko je človek dandanes v svojem poklicu pošten in vesten, tem bolj ga obirajo strupeni jeziki tako, da ga dostakrat celó do belih kosti oglodajo.

Ni toraj zastoj rék med ljudstvom slovenskim: „Hinavskemu opravljivcu in hudobni lažnjivki teče in giblje strupeni jezik neprestano tako, kot osi zadnji del njeni.“

M. Rant.

Slovenska Matica,

74. odborova seja „Matice Slovenske“

dné 9. oktobra 1886.

(Konec.)

(Za lansko leto je plačalo 1129 letnikov, za letošnje pa 960. Od zadnje odborove seje (12/5.) je pristopilo Matici na novo 65 letnikov, namreč:

1. Dr. Zupanc Franc, c. kr. vladni koncipist in zdravnik v Ljubljani.
2. Hitrek Adolf, spiritual v Studenicah.
3. Lenart Janko, župnik v Tinjah.
4. Strašek Matija, poštar v Rogatci.
5. Lasbaher Josip, učitelj na Črešnovci.
6. Nedeljko Franc, priv. uradnik v Ljubljani.
7. Vrančič Ivan, želez. uradnik v Postojini.
8. Ozbič Franc, cem. tehnik v Celovci.
9. Zadnikar Franc, trgovec v Celovci.
10. Prislán Franc, posestnik v Pavižlah.

11. Oblak Franc, c. kr. poštni oficijal v Beljaku.
12. Oschgan Simon, c. kr. notar v Beljaku.
13. Pavločič Andrej, nač. postaje v Beljaku.
14. Pihač Franc, trgovec v Beljaku.
15. Božič Peter, župnik v Trenti.
16. Hubad Josip, c. kr. gimn. profesor v Kranji.
17. Glaser Ivan, pravnik pri D. M. v Puščavi.
18. Schatz Josip, učitelj pri D. M. v Puščavi.
19. D. G., priv. uradnik v Ljubljani.
20. Lavrič Mihael, trg. poslovodja v Ljubljani.
21. Detelja Karol, trgovec in posestnik v Dobu.
22. Merher Josip, trgovec v Dolenji Vasi.
23. Rotner Josip, c. kr. sodn. pristav v Ribnici.
24. Kokalj Anton, mešč. učitelj v Voitsbergu.
25. Reich Anton, c. kr. blag. oficijal v Gradci.
26. Gregorič Anton, posestnik v Ptuji.
27. Dedič Matej, učitelj v Bočni.
28. Jaunik Gabriel, nadučitelj pri sv. Antonu.
29. Kovač Franc, trgovec v Loži.
30. Kotzbeck Josip, c. kr. notar v Vipavi.
31. Šapla Daniel, posestnik v Šturiji.
32. Krištof Leopold, c. kr. sodn. pristav v Pliberku.
33. Dr. Sommer Josip, župnik v Št. Mihelu.
34. Pipan Anton, kaplan v Koboridu.
35. Bekar Josip, duh. pomočnik v Dolini.
36. Pavša Anton, duhovnik v Prosnidu.
37. Hladnik Ivan, posestnik in trgovec v Dolenjem Logatci.
38. Hladnik Matija, posestnik v Gorenjem Logatci.
39. Knjižnica učiteljska logaškega okraja.
40. Poljšak Josip, župnik v Prvačini.
41. Sedminek Josip, trgovec pri sv. Lenartu.
42. Tominc Blaž, učitelj v Rušah.
43. Vajšelj Franc, učitelj v Hrušici.
44. Suša Josip, župan v Štorjih.
45. Karba Ivan, učitelj pri sv. Križi.
46. Dolžan Jurij, kaplan v Moščenicah.
47. Jezovšek Mihael, odv. koncipient v Ormoži.
48. Mikl Vekoslav, trgovec v Ormoži.
49. Petrovič Ivan, c. kr. sodnijski pristav pri sv. Lenartu.
50. Rop Josip, posestnik pri sv. Lenartu.
51. Zadravec Štefan, c. kr. poštar pri sv. Lenartu.
52. Farkaš Ivan, učitelj v pok. v Negovi.
53. Jurkovič Martin, kaplan pri sv. Ani.
54. Lašpaher Ivan, žel. sin v Negovi.
55. Mlinarič Ivan, gost. sin pri sv. Trojici.
56. † Ornik Anton, nadučitelj pri sv. Ani.
57. Dr. Suhač Anton, župnik pri sv. Ani.
58. Šturm Alojz, posestnika sin v Ivanjcih.
59. Vreča Milan, učitelj v Negovi.
60. Zorko Miroslav, organist pri sv. Vrbanu.
61. Podboj Anton, c. kr. poštni uradnik v Beljaku.
62. Schiffner Ivan, c. kr. poštni uradnik v Beljaku.
63. Zavadlal Mihael, c. kr. gimn. prof. v Pazinu.
64. Kranjc Simon, zdravnik pri sv. Vrbanu.
65. Repič Franc, trgovec pri sv. Andrašu.

Ker se nihče ne oglasi več k besedi, zaključí prvosednik sejo ob 7. uri zvečer z dostavkom, da bodi prihodnja seja koncem decembra ali pa začetkom januarja, med tem časom naj bi pa delovali odseki.

Trgovinska in obrtna zbornica.

(Dodatek k 37. listu „Novic“ stran 292. „Trgovinska in obrtna zbornica“ po točki 12.)

III. Gosp. zbornični svetnik M. Pakič poroča o dopisu c. kr. deželne vlade z dné 16. februarja 1886., št. 1875., kateri slôve: